

Wspomaganie rozwoju mowy dziecka - rady dla rodziców

Prawidłowy rozwój mowy dziecka wpływa na globalny rozwój jego osobowości. Dziecko poznaje otaczający świat dzięki rozumieniu mowy, a umiejętność mówienia pozwala mu wyrazić swoje spostrzeżenia, uczucia, pragnienia. Rozwój mowy dziecka przyspieszają częste kontakty słowne z otoczeniem. Zaniedbania w tym względzie mogą spowodować opóźnienie mowy u dziecka lub jej zaburzenia.

Rodzice mogą zapewnić dziecku optymalne warunki dla prawidłowego rozwoju mowy już od momentu jego narodzin. Są bowiem osobami przebywającymi z dzieckiem najdłużej, mają więc największe możliwości wpływania na jego rozwój. Są też pierwszym i najważniejszym wzorem, który dziecko będzie próbowało naśladować.

Co powinni, a czego nie powinni robić rodzice, aby wspomagać rozwój mowy dziecka?

Oto najważniejsze zalecenia:

Tak postępujemy

1. Mówmy do dziecka, już od pierwszych dni jego życia, dużo i spokojnie. Nie podnośmy głosu, zwracając się do niego.
2. Nasze wypowiedzi powinny być poprawne językowo, budujmy krótkie zdania, używajmy prostych zwrotów, modulujmy własny głos.
3. Kiedy dziecko wypowie jakieś słowo, zdanie, starajmy się rozszerzyć jego wypowiedź, dodając jakieś słowa.
4. Mówmy dziecku, co przy nim robimy, co dzieje się wokół niego. Niech mowa towarzyszy spacerom, zakupom, pracom domowym.
5. Mówmy do dziecka, zwracając uwagę, aby widziało naszą twarz - będzie miało okazję do obserwacji pracy artykulatorów.
6. Karmienie piersią zapewni dziecku prawidłowy rozwój układu artykulacyjnego.
7. Od najmłodszych lat uczymy dbałości o higienę jamy ustnej. Pamiętajmy, aby dziecko nauczyło się gryźć i żuć.
8. Zwracajmy uwagę, aby dziecko oddychało nosem; w przypadku, gdy dziecko oddycha ustami, prosimy pediatrę o ustalenie przyczyny.
9. Odpowiadajmy na pytania dziecka cierpliwie i wyczerpująco.
10. Opowiadajmy i czytamy dziecku bajki, wierszyki, wyliczanki. Uczmy krótkich wierszy na pamięć.
11. Oglądajmy z dzieckiem obrazki, nazywajmy przedmioty i opisujmy sytuacje prostymi zdaniami.
12. Śpiewajmy z dzieckiem. Jest to ćwiczenie językowe, rytmiczne, a zarazem terapeutyczne.
13. Rysujmy z dzieckiem, mówmy co kreślimy - "...teraz rysujemy kotka. To jest głowa, tu są oczy, nos...". Zachęcajmy dziecko do wypowiedzi nt. rysunku.
14. Wspólnie oglądajmy telewizję, wybierajmy programy właściwe dla wieku dziecka. Komentujmy wydarzenia pojawiające się na ekranie, rozmawiajmy na ich temat.
15. Starajmy się, aby zabawy językowe i dźwiękonaśladowcze znalazły się w repertuarze czynności wykonywanych wspólnie z dzieckiem. Wybierajmy do zabaw właściwą porę.

16. Zachęcajmy swoje dziecko do mówienia (nie zmuszajmy!); chwalmy je za każdy przejaw aktywności werbalnej; dostrzegajmy każde, nawet najmniejsze, osiągnięcie, nagradzając je pochwałą.
17. Dołożmy wszelkich starań, aby rozmowa z nami była dla dziecka przyjemnością.
18. Jeżeli dziecko osiągnęło już wiek, w którym powinno daną głoskę wymawiać (więcej - tutaj), a nie robi tego, skonsultujmy się z logopedą.
19. Jeżeli dziecko ma nieprawidłową budowę narządów mowy (rozszczepty warg, podniebienia, wady zgryzu lub uzębienia), koniecznie zapewnijmy mu opiekę lekarza specjalisty, ponieważ wady te są przyczyną zaburzeń mowy.

Tego nie róbmy

1. Unikajmy podawania dziecku smoczka typu "gryzak", zwracajmy uwagę, aby dziecko nie ssało palca. Następstwem tych niepożądanych zachowań mogą być wady zgryzu, które prowadzą do wad wymowy, np. wymowa międzyzębowa.
2. W trakcie rozmowy z dzieckiem unikajmy zdrobnień i spieszczeń (języka dzieciennego), dostarczając dziecku prawidłowy wzorec językowy danego słowa.
3. Nie zaniedbujmy chorób uszu, gdyż nie leczone mogą prowadzić do niedosłuchu, a w następstwie do dyslalii lub niemoty.
4. Nie gaśmy naturalnej skłonności dziecka do mówienia obojętnością, cierpką uwagą, lecz słuchajmy uważnie wypowiedzi, zadawajmy dodatkowe pytania, co przyczyni się do korzystnego rozwoju mowy.
5. Nie poprawiamy wymowy dziecka żądając, by kilkakrotnie powtarzało dane słowo. Niech z naszego języka znikną słowa: "Powtórz ładniej", "Powiedz lepiej". Wychowanie językowe, to nie tresura.
6. Nie zawstydzajmy, nie karzmy dziecko za wadliwą wymowę.
7. Nie zmuszajmy dziecka leworęcznego do posługiwania się ręką prawą w okresie kształtowania się mowy. Naruszanie w tym okresie naturalnego rozwoju sprawności ruchowej zaburza funkcjonowanie mechanizmu mowy. Często prowadzi to do zaburzeń mowy, a w szczególności do jąkania.
8. Nie wymagajmy od dziecka zbyt wczesnego wymawiania poszczególnych głosek. Dziecko nie przygotowane pod względem sprawności narządów artykulacyjnych, niedostatecznie różnicujące słuchowo dźwięki mowy, a zmuszane do wymawiania zbyt trudnych dla niego głosek, często zaczyna je zniekształcać. W ten sposób przyczyniamy się do powstawania błędnych nawyków artykulacyjnych, trudnych do zlikwidowania.